

e-bilten Portala
Mlad.si

ZAKON O JAVNEM
INTERESU V
MLADINSKEM
SEKTORJU

ZAKON O JAVNEM INTERESU V MLADINSKEM SEKTORJU (ZJIMS)

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS) opredeljuje mladinski sektor in določata javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju in način zagotavljanja finančne podpore mladinskemu delu oziroma programom in projektom za mladino, ki so v javnem interesu. Vzpostavljena je pravna podlaga za določitev in sprejetje nacionalnega programa za mladino, ki je temeljni dokument za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju.

Do uveljavitve tega zakona je področje mladinskega sektorja bilo urejeno parcialno z Zakonom o mladinskih svetih (Uradni list št. 70/00 in 42/10).

Izvajanje tega zakona temelji na načelih demokratičnosti, pluralnosti, integralnosti, medgeneracijske solidarnosti, enakopravnosti, nediskriminacije in pravičnosti, večkulturnosti, medkulturnega dialoga, prostovoljstva, spodbujanja zdravega življenjskega sloga, spoštovanja življenja in okolja ter sodelovanja nevladnih organizacij pri upravljanju z javnimi zadevami.

Po uveljavitvi zakona, je bil ustanovljen tudi Svet Vlade RS za mladino, ki ga sestavljajo predstavniki vladnega in nevladnega sektorja, ki je organiziran kot organ v sestavi Ministrstva za šolstvo in šport, ki je pristojno za področje mladine.

Opredelitev nekaterih izrazov, ki so uporabljeni v tem zakonu:

- »**mladinska politika**« je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami;

- »**organizacija v mladinskem sektorju**« je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju, in je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet;

- »**mladinska organizacija**« je avtonomno demokratično prostovoljno samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;

- »**organizacija za mlade**« je pravna oseba, ki izvaja programe za mlade, vendar ni mladinska

Javni interes na področju mladinskega sektorja se uresničuje z zagotavljanjem:

- normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade in
- finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi.

Nosilci in subjekti javnega interesa

Nosilci javnega interesa v mladinskem sektorju so država in samoupravne lokalne skupnosti. Organ, pristojen za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na državni ravni, je upravni organ, pristojen za mladino.

Za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na lokalni ravni so pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti.

Upravni organ, pristojen za mladino:

- pripravlja predpise in ukrepe na področju mladinskega sektorja;
- zagotavlja finančno podporo mladinskim programom in programom za;
- skrbi za in izvaja nadzor nad uresničevanjem predpisov in ukrepov v mladinskem sektorju;
- spremlja položaj mladih in učinke ukrepov v mladinskem sektorju;
- sodeluje s pristojnimi organi in drugimi subjekti v mladinskem sektorju;
- sodeluje pri predstavljanju države v organih Evropske unije in Sveta Evrope ter na mednarodni
- ravni v zadevah, ki se nanašajo na mladino

Svet Vlade Republike Slovenije za mladino opravlja naslednje naloge:

- spremlja, ugotavlja in ocenjuje položaj mladih v družbi;
- spremlja in ocenjuje upoštevanje predlogov mladih na družbene spremembe;
- predlaga ukrepe v mladinskem sektorju in spremlja uresničevanje interesov mladine;
- obravnava predloge zakonov in drugih predpisov ter ukrepov vlade;
- razpravlja o aktualnih vprašanih mladih in daje mnenje;
- daje pobude in predloge za urejanje posameznih vprašanj na področju mladine;
- daje predloge in priporočila glede financiranja dejavnosti mladih;
- obravnava trende programskih in finančnih načrtov mladinskih organizacij ter drugih organizacij, ki sodelujejo v mladinskem sektorju;
- daje vladi ter pristojnim ministrstvom predloge, pobude in priporočila;
- spodbuja sodelovanje mladih na državni in lokalni ravni.

Subjekti javnega interesa v mladinskem sektorju so:

- mladinski svet na državni ravni in
- mladinski sveti na lokalni ravni.

V mladinski svet na državni ravni se združujejo nacionalne mladinske organizacije, v mladinske svete lokalnih skupnosti pa se združujejo mladinske organizacije na lokalni ravni.

Pogoji za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu:

- redno izvajanje mladinskih programov oziroma programe za mlade;
- izkazovanje pomembnejših dosežkov pri razvoju in povezovanju mladinskega dela in
- razpolaganje z ustreznimi materialnimi in človeškimi zmogljivostmi za delovanje.

Izpolnjevanje posebnih pogojev glede na njihovo statusnopravno obliko:

1. mladinska organizacija, ki je društvo oziroma zveza društev, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja društva lahko pridobi status društva v javnem interesu v mladinskem sektorju če:

- izpolnjuje splošne pogoje za pridobitev statusa v javnem interesu v skladu z zakonom o društvih;
- ima najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta;

2. mladinska organizacija, ki je organizirana kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, politične stranke ali sindikata si lahko pridobi status mladinske organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju če:

- ji je v temeljnem aktu zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;
- ima najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta;

- deluje v mladinskem sektorju neprekinjeno vsaj dve leti;
- sredstva je zadnji dve leti pretežno uporabljala za mladinske programe;

3. druga pravna oseba zasebnega prava, in sicer zasebni zavod, ustanova ali zadruga si lahko pridobi status organizacije za mlade v javnem interesu v mladinskem sektorju če:

- deluje v mladinskem sektorju neprekinjeno vsaj dve leti pred vložitvijo vloge;
- sredstva je zadnji dve leti pretežno uporabljala za mladinske programe;

Status nacionalne mladinske organizacije

Mladinska organizacija, ki ima status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju pridobi status nacionalne mladinske organizacije, če ima **najmanj 300 članic** oziroma članov in je organizirana tako, da ima v statutu oziroma drugem internem aktu **opredeljene notranje teritorialno organizirane enote**, ki delujejo v večini statističnih teritorialnih enot v Republiki Sloveniji.

O podelitvi statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju odloča ministrstvo.

Nacionalni program za mladino

Nacionalni program za mladino je temeljni programski dokument, ki opredeljuje prednostne naloge in ukrepe, ki so v javnem interesu v mladinskem sektorju. Vsebuje programe, finančni načrt s prikazom stroškov in virov, nosilce, pričakovane razvojne učinke in kazalnike merjenja učinkov, obdobje in roke uresničevanja tega programa. Pri oblikovanju nacionalnega programa se upoštevajo dolgoročne usmeritve, ki presegajo obdobje njegove veljavnosti.

Sofinanciranje programov v mladinskem sektorju

Programi v mladinskem sektorju se sofinancirajo na podlagi Nacionalnega programa za mladino in se izvaja na podlagi javnega razpisa in javnega poziva. Na podlagi sklepa o izbiri pristojni organ izda vsakemu prijavitelju odločbo, v kateri se določi upravičenost do pridobitve finančnih sredstev in njihov obseg glede na izbrani program. Z upravičencem sklene pogodba o sofinanciranju izbranega programa v mladinskem sektorju, kjer se uredijo vsa medsebojna razmerja v zvezi z zagotavljanjem državnih sredstev za sofinanciranje predmeta pogodbe:

- cilji, ki bodo realizirani v obdobju veljavnosti pogodbe,
- merila, po katerih se bo spremljalo njihovo uresničevanje,
- roki, v katerih morajo biti cilji doseženi,
- obseg, roki in način izvrševanja pogodbenih obveznosti,
- način nadzora nad namensko porabo sredstev in
- druga vprašanja o predmetu pogodbe.

Uresničevanje javnega interesa na lokalni ravni

Samoupravna lokalna skupnost izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju.

Samoupravna lokalna skupnost lahko uresničuje mladinsko politiko tako da:

- sprejme lokalni program za mladino,
- ustanovi delovno ali posvetovalno telo za mladinska vprašanja,
- finančno podpira programe v mladinskem sektorju in
- izvaja druge ukrepe v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Mladinski center je organizirano funkcionalno središče za mlade, ki ga zagotavlja lokalna skupnost ali druga pravna oseba javnega ali zasebnega prava oziroma fizična oseba, v katerem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni, predvsem:

- skrbijo za pogoje delovanja, druženja in drugih dejavnosti mladih posameznikov;
- skrbijo za mladinsko infrastrukturo;
- zagotavljajo ustrezne prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela
- zagotavljajo ustrezno usposobljenost kadrov za podporo mladinskemu delu;
- nudijo pogoje za razvoj ustvarjalnih in kritičnih mladih posameznikov;
- razvijajo in izvajajo programe na področju informiranja in svetovanja ter neformalnega učenja;
- sodelujejo pri izvajanju mobilnosti mladih, prostovoljnem mladinskem delu, aktivnem državljanstvu, raziskovalnem delu mladih in pri povezovanju na mednarodni ravni in
- dajejo podporo drugim programom v mladinskem sektorju v lokalnem okolju.

Nadzor

Nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov izvaja nadzor ministrstvo.

Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju

Objavljen je bil v Uradnem listu Republike Slovenije (UL RS št. 47/2011) in podrobneje razčleni določbe zakona, ki se nanašajo na tri vsebinske sklope:

- pogoji in postopek za podelitev statusa organizacije v javnem interesu,
- postopek izbire sofinanciranja programov v mladinskem sektorju in
- merila in način podelitve državnih priznanj v mladinskem sektorju .

Podeljevanje statusa organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju

Postopek podelitve statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju izvaja Urad RS za mladino. Status si lahko pridobijo poleg mladinskih društev tudi druge mladinske organizacije, ki so statusno-pravno organizirane v okviru drugih društev, zveze društev, političnih strank, ali sindikatov. Pogoj za pridobitev tega statusa pri slednjih mladinskih organizacijah je, da jim je zagotovljena **avtonomija delovanja v mladinskem sektorju**.

Redno izvajanje mladinskih programov oziroma programov za mlade, vsaj v obdobju zadnjih dveh let, se dokazuje z:

- predložitvijo poročila o izvedenem programu v mladinskem sektorju;
- konkretna dokazila o izvedbi programov in drugih aktivnosti v vseh razpoložljivih oblikah;
- sklep pristojnega organa vlagatelja o sprejetju tega poročila in sklep pristojnega organa, da se sproži postopek za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu.

Razpolaganje z ustreznimi materialnimi in človeškimi zmogljivostmi za delovanje se dokazuje:

- na podlagi sklenjene pogodbe o najemu, zakupu ali neodplačni uporabi;
- dokaz, da ima zagotovljeno določeno število usposobljenih ljudi; (redna ali pogodbeno zaposlenost -odplačno ali brezplačno oziroma prostovoljno delo).

Mladinska organizacija dokazuje z izpisom iz evidence članstva, iz katerega je razvidno število in struktura članstva po starosti ter število in delež mladih v vodstvu dokazuje pogoje glede članstva

- 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let;
- 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta.

Mladinske organizacije bodo morale izkazati pregledno in natančno evidenco članstva.

Mladinska organizacija, ki je organizirana v okviru druge pravne osebe (društva, zveze društev, politične stranke, sindikata), mora izpolnjevati pogoje glede avtonomnosti delovanja v mladinskem sektorju, kar dokazuje tako:

- da je v veljavnem temeljnem aktu opredeljena njena avtonomnost kot mladinske organizacije v okviru pravne osebe (programska, organizacijska in poslovna samostojnost);
- da ima opredeljen svoj samostojen organ vodenja, ki ga imenuje članstvo te mladinske organizacije;
- da ima pooblastilo za poslovanje v pravnem prometu v mladinskem sektorju in je odgovorna za namensko porabo finančnih sredstev.

Pridobitev statusa nacionalne mladinske organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju se dokazuje:

- z temeljnim aktom, kjer je razvidno delovanje v večini statističnih teritorialnih enot (vsaj v 7 od 12 teritorialnih enotah)
- z navajanjem teritorialne pripadnosti članov po enotah

Mladinska organizacija mora dokazati, da mladinske programe oziroma programe za mlade **izvaja redno**. To pomeni da je dejavnost izvaja neprekinjeno v rednih tedenskih terminih oziroma v obsegu **vsaj 1500 ur letno**, kar vključuje pripravo, izvedbo in vrednotenje programov. Enako merilo velja tudi za organizacije za mlade glede rednosti delovanja v mladinskem sektorju.

Enako dokazovanje velja tudi za organizacijo za mlade, ki je pravna oseba zasebnega prava (zasebni zavod, ustanova ali zadruga)

Postopek izbire upravičencev do sofinanciranja programov v mladinskem sektorju

Namen oziroma področja sofinanciranja programov v mladinskem sektorju in obseg sredstev na letni ravni se opredelijo v navedenih letnih programih v skladu z Nacionalnim programom za mladino.

Postopek za dodelitev sredstev sofinanciranja se izvede **na podlagi javnega razpisa oziroma poziva**, ki se prične **s sklepom direktorja urada**, v katerem so opredelijo vrste oziroma področja programov, ki se jih bo sofinanciralo, pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci programov, način izbire upravičencev do sofinanciranja, merila vrednotenja programov, okvirna vrednost razpisanih sredstev, okvirni rokovnik in odgovorne osebe za izvedbo postopka ter druge vsebine, potrebne za začetek in izvedbo postopka.

Postopek za dodelitev sredstev sofinanciranja **vodi izbirna komisija**, ki jo imenuje direktor urada.

Javni razpis se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, druga razpisna dokumentacija (navodila, obrazci in podobno) in druge informacije v zvezi z razpisom pa se objavijo **na spletni strani urada**.

V razpisni dokumentaciji morajo biti navedeni vsi potrebni podatki, da se šteje kot formalno popolna in s tem omogoča uvrstitev v izbor za dodelitev sredstev sofinanciranja. **Prijavni rok na razpis je najmanj 30 dni.**

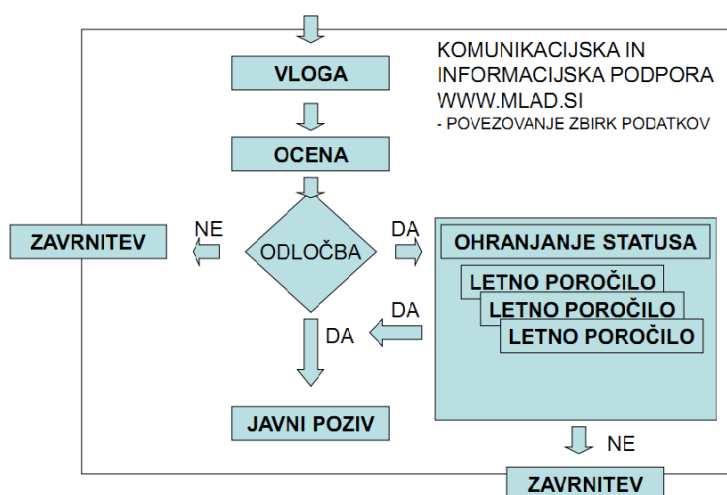
Za mladinske organizacije, ki imajo status organizacij v mladinskem sektorju, je predviden nekoliko skrajšani postopek. Mladinskim organizacijam oziroma organizacijam za mlade, ki še nimajo statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju in se želijo prijaviti na napovedani javni poziv v tekočem letu, je omogočeno, da si ta status pridobi pred iztekom prijavnega roka za javni razpis.

Po izteku prijavnega roka se prične izbirni postopek:

- odpirajo se prijave in ugotavlja popolnost in pravilnost prijav;
- popolne prijave se ovrednotijo;
- izbirna komisija pripravi seznam prijaviteljev in predlog seznama upravičencev;
- izbirna komisija pripravi predlog in ga predloži direktorju urada, ki sprejme sklep o izbiri;
- izdajo se odločbe o upravičenosti do sofinanciranja glede na izid izbirnega postopka.

Pripadajoča vrednost sredstev sofinanciranja programa posameznemu prejemniku sredstev se določi tako, da se število doseženih točk pomnoži z vrednostjo točke. Vrednost točke se dobi tako, da se okvirna vrednost sredstev javnega razpisa oziroma poziva deli s številom vseh doseženih točk vlog vseh upravičencev.

Zavrženim prijaviteljem je zagotovljeno pravno varstvo in se lahko pritožijo zoper odločitev o izbiri zaradi nedoseženih meril po točkovanju oziroma o zavržbi prijave zaradi neizpolnjevanja prijavnih pogojev oziroma zamude prijavnega roka. Pritožbo lahko vloži na urad pisno ali jo poda ustno na zapisnik pri uradni osebi na uradu, vendar o pritožbi odloča Ministrstvo za šolstvo in šport.

Slika 1 (Komunikacijska in informacijska podpora)

Določeno je pravilo glede višine sofinanciranja posameznega programa, in sicer se lahko sofinancira **največ 50 % vrednosti prijavljenega programa.**

Nadzor nad namensko porabo sredstev, pridobljenih preko javnega razpisa se izvaja v skladu s predpisi o javnih financah. Predmet preverjanja so vsi dokumenti o poslovanju, zato mora prejemnik pošiljati poročila o izvajanju programa v skladu z roki, določeni v pogodbi.

Če se pri nadzoru ugotovi, da prejemnik sredstev programa ni izvedel v skladu načrtom izvedbe, lahko urad pretrga pogodbo o sofinanciranju. O tem izda ugotovitveni sklep, ki je podlaga za prenehanje izvajanja financiranja programa.

Merila in postopek podelitve državnih priznanj v mladinskem sektorju

Z zakonom je določeno, da se državna priznanja podeljujejo tudi v mladinskem sektorju z namenom javnega priznavanja in zahvale za izjemne dosežke v mladinskem sektorju. Prejmejo jih lahko fizične in pravne osebe za njihove dosežke oziroma prispevke v mladinskemu sektorju in sicer za primere dobrih praks in promocije ter popularizacije mladinskega dela na lokalnem, regionalnem, nacionalnem, evropskem ali mednarodnem nivoju.

Državna priznanja so razvrščena v tri vrste glede na pomen, način dela in dosežke, in sicer:

- državno priznanje za prispevek k uveljavljanju mladinskega sektorja;
- državno priznanje za kakovostno in uspešno delo v daljšem časovnem obdobju in
- državno priznanje za izvedbo izredno uspešnega oziroma odmevnega in koristnega projekta.

Merila (24. člen) za podelitev državnega priznanja za izjemne dosežke so:

- skladnost delovanja z načeli in vsebinami mladinskega dela;
- delovanje oziroma vpliv na osveščanje javnosti o pomenu mladinskega dela;
- pomemben vpliv na socialno-družbeno povezanost;
- znatna razsežnost delovanja projekta;
- razvojni vidik – prispevek k razvoju mladinskega dela;
- trajnostni vidik – dolgoročni učinek za soudeležbo mladih v družbeni skupnosti;
- inovativnost.

Podrobnejša merila za posamezno nagrado se opredelijo v javnem pozivu. Postopek ugotavljanja upravičenosti izvede strokovna komisija za podelitev državnih priznanj, ki jo imenuje minister za šolstvo in šport. Državna priznanja podeljuje minister javno. Prejemniku se izreče na listini, katere obliko in vsebino določi minister.

Določene so tri vrste evidenc, in sicer :

- evidenca o postopku pridobivanja statusa delovanja v javnem interesu v mladinskem sektorju,
- evidenca o državnih priznanjih
- evidenca sofinanciranja programov v mladinskem sektorju

Za prehodno obdobje: Glede na to, da se je postopek sofinanciranja mladinskega dela v letu 2011 začel z objavo javnega poziva mladinskim organizacijam, ki je bil dne 3.

decembra 2010 objavljen v Uradnem listu RS št. 97/10, se ta pravilnik zanj ne uporablja, tako da se bo nadaljeval po predpisih, po katerih se je začel, in sicer po veljavnem Pravilniku o izvrševanju proračuna RS.

Zainteresirane organizacije lahko vložijo zahtevo za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu kadarkoli, saj Urad RS za mladino lahko vodi postopek v skladu z veljavnimi predpisi ne glede na uveljavitev tega pravilnika.

Povzeto po virih URSM.